

Cicesimam sextam cellam discipul⁹ pspiciēs
 in eiusdem primo latere vidit aliquas sclāres
 ⁊ ecclāsticas psonas egras circa testamentuz
 occupatas. in ij^o latere aliquas psons vt testes
 circūstātes. in 3° honestas psons on⁹ executōis
 acceptātes in iij^o latere vidit in lco sepulturā
 eligentes. post aiē pprie puisionē nūc inqt senex restat declara
 re in hac cella bonozū ordinationē. ⁊ testamēti pūatōem. **T**
Primū latus **C**irca igit^r primū lat⁹ queri pōt qui testa
 mentuz pderē pnt^r. **R**ñdeo q^d quilibz facere pōt qui nō pbibe
 tur. **P**robibet autem priō filiū familias/nisi de peculio castrē
 si. vel quasi. nec potest aliquid relinquere p aiā suā sū patris af
 sensu. **S**ecūdo impuberes. **T**ercio seruus. **Q**uarto furiosus nō
 hñs lucidū interuallum. **Q**uinto p digus/cui administratio bo
 noz est interdca. **S**exto mut⁹ qui nil loquit^r. **S**eptimo furdus.
 qui omnino nil audit. **T**ecus autem pōt. cū solēnitatibus q^d ha
 bent^r. **C**. quib⁹ non est pmi. fa. re. l. hac cōsultissima. **O**ctauo/qui
 pprijs renūciauerūt ⁊ nihil habent. vt ingressi monasteriū **S**z
 si quis filios habens monasterium ingrediat^r/nullo condico tes
 tamento/pmittit^r ei diuidere cum filijs/⁊ inter eos potest etiam
 facere testamētuz añ pfectionem/cum etiam ad scīm tūc reuerti
 posset. **D**eremite autēz si nō renūciauerunt pprijs. nec se alicui
 ecclē tradiderūt vitā mutādo/testari pnt/alias non. **R**eligio
 sus in epm p motus nullo mō potest facere testamentum. quia
 sola dispensatio rerum ecclāsticaz ei committit^r. que morte fini
 tur. ex qua testamentum incipit valere **S**i tamen ex concessioē
 pape testamentum faciat. nō intelligitur de proprio facere testa
 mentū/sz aplica intelligitur auctoritate ampliata prās suc dispē
 sationis. vt posset valere etiam post mortem **Q**ui autem phi
 bet eū testari qui pōt. ab ei⁹ hereditate repellend⁹ est **S**clāres
 clerici testamētuz facere pnt ⁊ donare **S**z h⁹ mō si hñt de patri
 monialib⁹/vel de his que sibi aduenerūt aliunde. puta ex succel
 sione vel donatione persone/non intuitu ecclē. vel de illis que ip

si sibi scripturā vel hmoi artificiuꝝ acquisierūt. indubitant de
his possint facere testamentū /z donare **E**t hoc habz etiaꝝ locū
si cleric⁹ sit in ptate prius vel aui pstitut⁹. de reb⁹ at ecclie mobilib⁹
vel imobilib⁹ cleric⁹ testari n̄ pōt. **S**z pōt de mobilib⁹ /z fructi-
b⁹ perceptis in egritudine pstitut⁹ (dū tñ sit cōpos mentis) con-
ferre paupib⁹. /z locis religiosis. /z his qui sibi honeste seruiert
Circa igit hāc materiā de testamētis nōndū q testatores pmo
disponere hñt domui familie sue. p bōm āmonitōz ad bōs mo-
res. sicut egit dī seru⁹ mataryas **N**ā vt scribit j⁹ mac. ij. **A**ppro-
pinquauerūt dies matarye moriēdi /z dixit filiis suis. o filij emu-
latores estote legi. /z date aiās vras p testamēto pñi /z memēto/
te opm pñi que fecerūt in gnationib⁹ suis. /z accipietis glāz ma-
gnā /z nomē etñū. s. eos imitādo /z pposuit eis exē vī utū /z cō-
stantie inē aduersa/ abrahe/ ioseph/ phincee/ ioseue /z alia ordiā-
uit de eis **S**ic /z thobyas semor existimās se moritur⁹ admoūit
filiū suū. quō se hñt in vita sua. thobyē iij. **S**z /z saluator nōst
ad passionē itur⁹ /admoūit discipulos suos p̄cipue de dilcōe inui-
cē hñda. iohā. xiiij. /z xliij. **P**⁹ dulce p̄reca āmonitōz p̄mēdet i
firm⁹ aiām suā deo omnipotenti. puijs /z pactis salubrib⁹ p̄fesso-
rū p̄silijs /z grās agēs eidē p̄cipue de bonis collatis sibi in hac la-
crimaz valle. de quib⁹ p⁹ debitoꝝ p̄solutōez (si op⁹ est) restituti-
onem ordiābit p aiā suā. fm pl⁹ /z min⁹. iuxta facultatē /z failiāz
quā dimittit. **S**z bñ aduertat q ea que ecclie l' paupib⁹ relinqt
ita caute dimittat q impleāt. instituendo tles executores qui
sint diligētes ad implēdū /z heredes cogendo in testamento ad
illa faciendū penā adijciendo. puta q deuoluat ad alios hēdī-
tas si non impleuerint. nā cotidiana expiē docz q tarde /z aliqñ
nūq̄ fiunt tales executōes. quod est magnū grauamē hereduꝝ
/z executor⁹ /tales deñt excōicari vt mercatores aniārum. quia
subtrahunt eis illud suffragiū. ex qua subtractiōe anime/ rema-
net in tormētis. **C**aveat at tal' testator ne de male ablatis /que
sunt obnoxia restitutioni. relinquat heredibus suis. vel fiat in
de capella/ paramenta/ vel calices/ aut huiusmodi **S**z si vult sa-
lubriter providere saluti sue dimittat restituenda certa/ certis p-
sonis /z incerta paupib⁹. n̄ edificijs **N**ō est ergo h⁹ paupib⁹ dāe

quis ut heredes inuictis/inde scz edificare ecclās/religiosiāt alij
 male p̄sulūt. qui paupib⁹ erogāda in alia p̄uerti faciūt. s̄n aliqua
 dispēlatōe. **H**onora inq̄t salomō deuz de tua s̄n̄ia. s̄n aliena. si
 vis ad honorē dī p̄struere capellā calices ⁊ b̄mōi. **S**it etiā bene
 discret⁹ in legādo familie/ut ita diuidat ⁊ clare testet⁹/ut n̄ oriāt⁹
 p̄ obituz litigia int̄ hereds. **Q**uātūq̄ at vni ex filijs vel alijs p̄sanguy
 neis equalit̄ attinētib⁹ magi relinq̄t. liber est/nec peccat/si iusta
 rōne mouet⁹. **N**ā ⁊ patriarcha iacob legauit iosep filio suo oīm
 optiō p̄tem vnā p̄ ceteris. s. agz cū spelūca duplici. gen̄ xlvij.º.
 Vnusquisq̄ em̄ s̄m legē in re sua moderator est ⁊ iudex. ⁊ nemini
 facit iniuriā qui vtit⁹ iure suo iniustuz at̄ essz. q̄ testator ita lega
 ret ecclijs q̄ priuarz filios suos s̄n cārōnabili tō hereditate. nec
 etiā possz. qz legit̄imā n̄ potest auferre nisi in certis casibz. qui
 h̄nt in aucterico. ⁊ nōnt ex de iure inc. quinta vall. **S**ed n̄ licz
 p̄entib⁹ liberos nec liberis p̄etes ab hereditate sua pellere mo
 nachos scōs/q̄uis dū layci fuerāt in cām ingratitudis incide
 runt. xix. q. vi. ca. finali. **A**d p̄po^m igit̄ reuertendo dī **A**ug⁹ in
Ser. de vita clericorū. **Q**uicūq̄ vult exheredato filio heredem
 facere ecclām/querat altez qui suscipiat/nō augusti^m. ymmo dō
 p̄picio neminē inueniet. **Q**uā laudabile scūm sci aurelij cartagin
 epi **Q**uidā cū filios n̄ haberz/nec sperarz/res suas omnes retē
 to sibi vsu fructu/donauit ecclē uatis sterili filijs reddidit. ep̄s
 nec opinanti que ita doāuerat/in p̄rte habebat ep̄s nō redde
 re/sz iure fori/non iure celi. **S**ed ⁊ b̄r̄s thōs in quadam q̄one d̄
 quotz d̄ q̄ si p̄p̄inqui indigent hereditate morientis indigen
 tia manifesta/ipe moriens tenet⁹ eis dimittere hereditatē/nisi es
 sent mali/⁊ b̄mōi bonis indigni. **E**t dico tenet⁹ ex debito bono
 ris parentele. quia cū precipi⁹ honorare patrem ⁊ m̄rē. p̄cipi
 t̄ etiam honorare parentelam in his que ad gentelā pertinet. ut
 sunt subsidia tempalia. **S**i autem non indigent manifeste/pōt
 libere in alios (⁊ p̄cipue in paupes) distribuere ⁊ legare. **Q**
Quidā mercator diues ex mercātis/matrimoniali⁹ ibus iuue
 nibus nobilibus tres suas filias tradidit. ipsis omia sua donan
 do. promittentibus illis de ipsius in posterum lauta custodia
 et tractatione. **S**ed procurantibus post pauca contiboralibus

filiorū ū suorū/vili tugurio/tenui portione/eūdem senē p̄morādū
 z alendū tradiderūt. **H**ijs visis quidā mercator quondā soci⁹
 eius misericordia mor⁹ eūdē senem adiit/qui eidē magnā pecu-
 nie prestittit summā. **S**enex postea filios cum p̄boralibus inui-
 tanit. p̄radio facto camerā intrauit/z summā numerare cepit.
 hij filij sonitū pecunie audiētes/z per rimas hostij eūdem nu-
 meratē in spiciētes/ceperūt ad altez dicere de magna summa
 adhuc retēta. vñ nō modica rixa int̄ eos orta est. **P**atre egres-
 siente camerā q̄sierunt quid ibi peregisset. **Q**uib⁹ pater. par-
 uam pecunie summā creditori meo tradendā p̄putauit. **E**t exi-
 de medius filius eūdeꝝ spe pecunie post ei⁹ obitū obrinēde/ lau-
 te nutriendū recepit. **Q**ui quidē pater amico suo pecuniā resti-
 tuens. repleuit archā arena. **E**t finē v. te attingēs cōdidit serie
 testamētaria pastori tot z tāta. illi monasterio tāta. reliq̄s pecu-
 nias filijs inter ipsos diuidēdas ordinauit. **Q**uo mortuo dum
 pastor cistam aperiri z testamentū exinde persolui peteret/ di-
 xerunt filij. soluem⁹ legata/z inclusa postea mutuo p̄putabim⁹/
 diuidem⁹q̄. quibus persolutis z postea cistā aperietibus/ nil
 nisi arena apparuit/ metris gallice p̄scriptis in supercilio ab in-
 tus ciste predictē. **A**y demēs quid agis? qui tātis pascis herē-
 des. **Q** post hoc tenuis alienas circūis edes. **A**utū etiā est vt
 prouideat sibi de testamēto in sanitate/ vel in principio infirmī/
 tatis/ quia p̄sanguinei etiā in infirmitate impediūt multis mo-
 dis testamēta fieri/ ne leget alijs/ qui in hoc sunt p̄donēs. **E**t sci-
 entes omnimodā volūtatē volentis alijs legare/ et impediētes
 ne veniat notari⁹ vel testis/ tenent ad restitutionē illorū bonorū
 que volebat alijs relinquere in foro p̄sciētie/ ymmo deberent p̄-
 uari hereditate. **Q** autē cogēt testatorē vt leget eis non p̄hibe-
 tur/ dūmodo non nimis importune/ vt quasi extorquēat. **S**imi-
 liter q̄ aliquis p̄sulat testatori vt magis leget vni q̄ alteri/ q̄ si
 bi magis videt rationale/ non peccat. secus si ex malicia face-
 ret. **N**otandū insuper q̄ per sequēs testamentū derogat̄ prio-
 ri/ etiā si in sequēti de prioꝝ non fiat mentio. z hoc nisi in duob⁹
 casibus. **P**rimo si sit factū testamentū int̄ liberos. secūdo si te-
 stator ipse legē posuit/ puta si in prioꝝ testamento dixit/ si aliud

fecero non valeret nisi fecero hoc vel aliud. In hijs casibus faciendo secundū oportet facere memoriā de priori. **Q** si qd vellet cassare testamentū primū et non facere secundū non pōt. nisi iam post cōditū primū sit lapsū decēnium et corā tribus testibus dixerit nolo valere primū. **¶** Secundū lat^r. **¶** Circa secundū lat^r qd testatori assistebar testes/notādū iō qd qri pōt vtrum testamentū factū corā suo sacerdote parochiali et duob⁹ alijs tribus ydoneis testibus tm̄/valeat. **R**ndet scōm qd tale testamentū sit validū in terris ecclie tm̄. vñ **J**ohes andree declarando dicit b̄ cōiter obfuarī: qz aut loqmur in relictis ad pias causas et tunc sufficiūt duo testes ydonei siue in foro ecclastico seu seculari. **A**ut loqmur de relictis nō ad pias cās: et tūc aut loquimur in fr̄is s̄ditis ecclie et seruāda erit decretal^r cū esles. vt scz valeat testamētum cū p̄sbitero parochiali cū duob⁹ testib⁹. **A**ut loqmur in fr̄is imperij: et tūc debet seruari qd testamentū non valeat nisi intuentiat solēnitas req̄sita p̄ legē ciuile. et bec opinio p̄suetudine roborata seruāda videt^r. **T**estamētū vel vltima volūtas ad pias cās valet scā corā duobus testib⁹ legitimis. s̄ non sufficeret si essent minoris etatis/vel infames et huiusmodi. tamē si essent mulieres ydonee sufficerent. quia in relictis ad pias causas mulieres sunt ydonei testes. qz ibi. s̄ in relictis ad pias cās cessat ōnis solēnitas iur̄ positui: et sufficit solēnitas iur̄s gentiū et diuini/quod ijdē esse oñdit. **B**ratianus in principio decretorū. **N**otandū etiā qd si dixerit testator qd volebat executioni mādari qd disposuerat in quadā cedula p̄mēdata priori illius puentus/vel guardiano minorū. **S**i p̄stet illā cedulam manu testatoris scriptā/paratiōe lr̄arū vel alio modo executioni mādabunt in illa p̄tēta vel scripta/cuz valeat tal^r dispositio. **T**estes āt in testamēto regularit^r requirunt septem. hoc tm̄ fallit. qz qñqz valet sine teste. vt si miles in bello scribat et moriā. quippe et is vbi non est alia cōmoditas in scuto suo sanguine proprio vulnerū scribere potest suā vltimā volūtatē valiturā etiam et irrefragabilem. quod in priuilegijs militarib⁹ maiores nostri iuris periti annotare curauerūt. **N**ñqz sufficit vnus/vt si fiat corā impatore. qñqz inī duos/vt inī filios. **F**ili

ter vt predictū est in hijs que ad pias causas legant. **Q**uādoq;
tres vel quatuor. vt in speciali p̄uilegio. **Q**uāq; quinq; vt i te
stamēto rustici. quem iuris periti paganū vocāt. **Q**uāq; etiā o
cto requirunt. vt qñ testator vult facere testamētū ⁊ nescit lrās
Et nota q; si testator nō vult q; testes sciāt tenorē sui testamēti
p̄t facere testamētū qđ dicit in scriptis. ⁊ q; ip̄e testamētū p̄
mo p̄scribat vel etiā p̄scribi faciat: ⁊ postea cartā clausam repre
sentet testibus dicens/ hoc est testamētū meū/ rogo vt sigilled
⁊ subscribatis vos. **S**ed tamen per hunc modū facere testamē
tum non est tutum: quia multas obseruantias requirit que fre
quenter si non seruent/ oportet q; nō valeat testamētum. ⁊ iō
melius est q; fiat sine scriptis. scilicet quando scribit per notariū tñ.
Pretea nota q; cum quis sanus vel infirmus qui est sane men
tis vltimo disposuit de bonis suis de quib; pōt disponere p̄ sim
plicem scripturā vel per verba solū/ non violētatus vel circūue
tus: sed libere sine notario ⁊ testibus debitis/ stādum est rali e
ius dispositioni in foro consciētie. **E**t heredes quibus h̄ p̄stat
certitudinaliter tenent ad obseruādum illud: etiā si prius p̄ so
lēne testamētū aliud disposuerit. **E**xecutores etiā ad hoc si
certi sunt de vltima volūtate inquātum possunt. vñ **G**regori⁹
xiiij. q. ij. vltima volūtas modis omnibus p̄seruet. vbi dicit glō
q; intelligitur cum volūtas est rōnabilis. nā si moriēs veller ex
heredare filiū sine cā: hec volūtas non est seruāda. **I**n foro tñ
cārum vbi p̄ceditur 6^m allegata ⁊ probata/ nisi sint sufficiētes p̄
bationes per testes ⁊ huiusmodi stabitur testamento solenni
ter facto. ⁊ si nullum fecit iudicabitur vt intestatus.:

Tercium latus.

Circa tercium latus habet de te
stamentorū executoribus. **V**bi notādum q; executor qui execu
tionis onus suscepit: officiū illud exequi cōpellitur per dyoce
sanum ⁊ habentē iurisdictionē episcopālē/ vel quasi succedit eti
am in hac iurisdictionē caplin/ epō mortuo. **M**od⁹ at cogendi
executorē est vel p̄ subtractionē emolimēti relictī sibi a testato
re alias non relicturo. vel p̄ censurā ecclesiasticā. vel per penaz
arbitrariam. **E**t hoc nisi ex cā emergendi petat ipse ab episco
po exonerari. et precipue ob superveniētes inimiciās. **T**esta

mēti executores dū pāt in nūero pari debēt pstitui/ sic z pcura
 tores z ppromissarij ad eligendū/ nō refert tñ an sint plures vel
 vnus sol^o. sed est piliū q talia pmittant in numero pari. vtrū āt
 posset executor agere ptra herede scz ad implendū legatū. **R**e
 spondei q in relictis ad pias causas planū est q p̄t/ z ptra bere/
 des agere potest/ z exigere relictā. z si null^o sit heres executor
 potest totā hereditatē vēdicare/ vt nulla deducta falcidia volū/
 tatem defuncti exequat. **S**i vero nō ad pias causas h ad alios
 vsus voluit testator expēdi relictā/ tūc aut executor est minister
 tñ/ aut minister z relictī particeps. in primo casu non agit ptra
 heredes. **S**ed si heres gratis soluit/ executor distribuit in il/
 los in quos testator distribui voluit/ nisi testator illud exp̄sse p
 cesserit. **I**n secūdo casu cum particeps est relictī/ puta q testa/
 tor falcidiā vel aliam quotā ad eū ptinere voluit/ h^o oēs docto/
 res ager. **S**ed **M**osti. dicit q hoc est diuinare/ z tenet q h^o ca/
 nones executor z ptra heredes si sint/ z cōtra ōnes alios agere
 possit/ in hijs que ad vltimē volūtatē spectāt executionez. **E**t
 eis negligētibz hoc faciet dyocesanus. **E**t q̄uis clerici curas
 sc̄lariū negociorū suscipere nō debeāt/ nec ministri eē laycorū/
Istud tñ est speciale in executione in relictis ad pias cās/ vt il/
 la cleric^o vel monachus exequat. **R**eligiosus tñ de p̄sensu pla/
 ti sui/ z non alit/ cū istud sit suffragiū aīe/ ad quod clericī tenent
 z est officiū miē/ quod ōnibz est cōe. **A**liquibz etiā videt q
 clericus z monachus oēm executionē vltimē volūtatē etiā vl/
 tra relictā ad pias cās agere possit. **E**t hoc approbat consuetu/
 do/ z potest tollerari/ dum tñ per id nō abstrahat a seruicio di/
 uinorū. **G**rat tñ minor non pōt executor existere. **E**t si testator
 vetat executorē reddere rationē sue executiōis. **N**ūquid istud
 sit seruandū/ ita q epus non valeat exigere rōnem sue executio/
 nis ab eo. **R**ñdet **M**osti. putās talē executorē qui non necessa/
 rio sed volūtarie suscipit officiū vt sic teneri ad rōnez reddendā
 ex bono z equo iudicis arbitrio. **S**ic em̄ pōtificali auctoritate
 decet impleri voluntatē defuncti/ etiā si actio deficiat. **I**ubex
 ergo p̄fata fama z cōditione executoris/ quātitate z qualitate
 carticuli de quo q̄rit/ in aliquib^o cedet ipius iuramento. in aliq

bus plenā probationē req̄ret. **E**t arbitrabit̄ talit̄ q̄ non sit loc⁹
 minus plene executionis. **N**ec enī est verisimile q̄ exclusionē
 volūtat̄ sue vel officij pontificalis apposuerit testator / s; maḡ
 vti voluisse fide vtriusq; . **E**t si aliqd̄ dolose fecerit de dolo po-
 terit pueniri / cum in tali remissione nō veniat remissio doli. **E**t
 etiā de relictis que apud ipsum eēnt non obstañ q̄ testator vetu-
 erit / nisi sibi illud reliquisset. ¶ **A** circa testamētī p̄terea executi-
 onem querit̄ vtrū defunct⁹ inde patiat̄ detrimentū quia tardā
 tur elemosine quas legauit. **R**ndet b̄t̄s **T**homas ī quotlibet.
 quantum ad meritū ecclesie / q̄ nullū detrimentū patiat̄ ex p̄di-
 cta tarditate. **M**axime si quantū in eo fuit cām adhibuit vt ei⁹
 elemosine cito darent̄ / q̄ meritū principalit̄ ex volūtate depen-
 det ⁊ int̄tione. **S**ed quantū ad effectū elemosine patit̄ detri-
 mentum / non quidē vt per h̄mōi tarditatē puniat̄. **S**ed q̄ re-
 medium exp̄tationis pene ei non adhibet̄ / cum non sit suffragi-
 um vnde subleuaret̄. **S**imilit̄ non patit̄ detrimentū si differat̄
 restitutio quā ipse mādauit fieri / licz̄ tarde mādauerat / etiā in
 morte / tñ facit qd̄ potuit. hec ille. **E**x quib⁹ sequit̄ q̄ si repide ⁊
 incaute mādauit fieri suffragiū / vñ nō fit / vel multuz̄ differi / no-
 cet. ⁊ quo ad meritū ex remissioe volūtat̄ / ⁊ quo ad suffragiū
 vt non subleuet̄ si non fit / vel non ita cito si tarde fit. **E**t mltoma-
 gis de restitutione fieda. **N**ā posset cū volūtate ita remissa mā-
 dare restitutionē fieri / puta ne egeret̄ / vel ipse ne euaderet qua-
 si non curās de restitutione / qd̄ parū vel nichil sibi p̄dest tal̄ re-
 stitutio mandata / si etiam fieret. **P**reterea queri potest vtruz̄
 executor debeat tardare distributionē elemosinarū / ad hoc vt
 res defuncti melius vendant̄ / puta moriat̄ testator tēpore mes-
 sium vel vindemiarū / legat summā pecunie pauperib⁹ erogādā
 trabendā ex fructibus recollectis ipsius testatoris qui tūc tem-
 poris parum valent / inde ad sex menses vel annū valebunt mul-
 to plus. **R**espōdet beat⁹ **T**homas ī quotlibz̄ . q̄ in mora mo-
 dici temporis non videt̄ magnū periculū vel detrimentū. vnde
 si executor p̄ modicū tēpus elemosinas dare differt vt reb⁹ de-
 functi venditis ampliores elemosinas faciat / videtur absq; cul-
 pa / sed si ex sua negligentia dilatio infructuosa inde proueniat /

peccat/quia forte tunc defunctus a purgatorio erit liberatus/in
quo dum erat cruciatus remediū suffragiorū maxime ei necessa
rium erat. hoc autē relinquit prudentis executoris ex animi/ut
consideratis dilatione temporis/et conditione persone que citi/
us vel tardius liberanda est/et etiam quāritate augmēti elemo/
sinarum/faciat quod viderit magis expedire defuncto. ¶ Pre
terea querit vtrū ex tali dilatione et p̄cipue magna peccet mor/
talit̄ et ab executore et ab herede? R̄ndet q̄ sic/si non facit quā/
tum pōt. nec excusat/q̄ sine magna p̄moditate heres b̄ facere
nō potest. nec executor ne displiceat vel dānum inferat heredi/
hoc debet omittere vel differre/quinymmo qd̄ ipse nō p̄t debz
significare dyocesano/qui cogere p̄t. vñ et in decretis xiiij. q. ij. di
citur **Q**ui oblatōes defunctorū detinēt/et ecclesijs tradere de/
morant̄/ut infideles sunt ab ecclia abijciēdi/et q̄si egētiū necato/
res. **E**x hijs arguūt doct. q̄ peccant mortalit̄ tales executores
et heredes multū differētes. **T**um q̄ null⁹ debet excōicari nisi
p̄ pctō mōrli. h̄ij āt mādant̄ excōicari ut p̄z ibi et i alijs duob⁹ ca/
pitul⁹/q̄uis nō sint ipso scō excōicati/nisi b̄ eēt alicubi p̄stituti/
ones synodales. nū etiā q̄ notabile nocumētū inferūt aīab⁹ p̄xi/
morum. vñ ibi vocant̄ necatores aīāz. s. p̄ s̄bstractionē suffragi/
orum. **D**e hijs ponit **V**incen. belua. exempluz notabile in spe/
culo histōli. **E**t **T**urpin⁹ in histō **K**aroli magni q̄ dicit eū in ex/
ercitu exītē p̄saracenos habuisse militē nōie romerituz/ q̄ infir/
matus legauit equū clericis et paupib⁹/psanguineo illū p̄mittere
Milite mortuo psanguine⁹ equū **C**. solidis vēdidit/et illos in p̄/
prios vsus p̄uertit. **N**octe āt xxj. miles appuit cōsanguineo di/
cens. **J**am purgatus vado ad celū/tu vero quia me suffragio p̄/
uasti hodie intrabis in infernū. **E**t subito clamor demonū in a/
ere attollit̄/miser cum corpore et anima rapit̄/et super montē q̄/
tuor⁹ dietis distātē a loco raptus colliditur. vbi duodecima die
reperitus est p̄fractus. ¶ **P**rererea legit̄ in historia sācti **T**ho/
me de aquino tit⁹ xxij. ca. vij. tercij voluminis sūme historialis
dñi **A**nthonni **Q**ualit̄ quodā tpe dñi doctor scūs in ecclā fra/
trum de neapoli in oratione persisteret. visibiler apparuit sibi
magister roman⁹ doctor in theologia o: t̄ in is p̄dicatoz/ quem

parisius legentem reliquerat successorem/qui de proximo obie-
rat/ ipso tamē **T**homa ignorāte/quez subito cernēs/ait bene ve-
neritis. **Q**uando venistis? **Q**ui respondit. defunct^o suz/ sed p
tuis meritis tibi appareo. **Q**ui attonitus ex tali visione ait re-
collectus. **E**x quo michi appares te adiuro q^d michi responde-
as. **Q**uō si deo placeāt opera mea? **R**espondit ille. permāne in
illo statu in quo es quoniā deo placēt omnia opera tua **E**t tho-
mas subiūxit **Q**uid de te? **C**ui ille. saluat^o sum. **E**ui at in pur-
gatorio per xv. dies prop^t negligentia quā pmissi circa expediti-
onem cuiusdā testamēti michi ab epō parisiēnⁱ pmissi q̄toci^o ex-
equēdi/ et expedire tardavi. **C**ui thōs. **Q**uid de q̄stioe quam
sepe disputauimus vtrū habit^o in hac vita acq̄siti remaneant in
aiā post hāc vitā? **E**t ille r̄ndit/ ego deū video/ ne de hoc ampli-
us requiratis. **C**ui thomas. videtis deū sine medio? an aliqua
specie mediāre? **E**t ille r̄ndit **S**icut audiui^o sic vidim^o in ci-
uitate dñi v̄tutum/ mox disparuit. **P**āsit thōs de tanta noua
visione attonit^o et de tam placita r̄n̄sione p̄solat^o. ¶ **I**nsup q̄ri-
tur vtrū pena apposta a testatore possit exigī et p̄cipue in reli-
ctis ad pias cās. **R**̄ndet q^d pena p̄t apponi triplici^r. vno mō cū
p̄ditione turpi abiecta. pura legat p̄ctui p̄dicatoz p̄diciū/ cuz
p̄ditioe q^d nō possit ē. et sic illa p̄ditio vt turpis abijcit. **E**t lega-
tum illi remanet sine incurfione pene. **S**ecūdo mō cū deuolutōe
ill^o relict^o ad alterū/ puta legat petro centū ad talē locū vel p̄so-
nam/ talis non seruās talē cōditionē incidit in penā illā et p̄dit le-
gatū. **T**ercio p̄mittit heredi vt det centū pauperibus infra an-
num/ alias si infra annū nō dederit/ teneat^o ad alia centum dare
pauperibus. in quo casu dicūt iuriste q^d loc^o est pene/ et exigī p̄t
si pena afficiat p̄moniiū testātis. nā et si testator cū non bēat iu-
risdictionē in heredē vel legatariū nō possit ei penā iponere. tñ
bñ p̄t adimere p̄ modū pene bona relictā vel eis legata/ q̄ pena
etiā locū habebit in foro p̄sciētie/ cū naturalit obliget. ¶ **Q**uar-
tum latus. ¶ **C**irca quartū latus p̄cipue de electioe se-
pulture **N**otandū q^d quisq^z liber est ad electionē sepulture a-
pud quēcūq^z locum qui habeat ius sepeliendi post xiiij. annū
siue masculus siue femina/ etiā p̄tra volūtate parentū/ p̄ter re

ligiosos/qui in suis monasterijs sepeliuntur/nisi quando moriunt
essent adeo remoti a monasterijs sui ordinis/q non possent cō-
mode deportari ad illa/quia tunc possent eligere. **I**mpuberes
vero non possunt sibi eligere sepulturā. **S**ed parētes eos iuxta
beneplacitū sepelire pnt/si sūetudo terre hoc habeat/alias nō
Item si quis elegisset sepulturā in ecclesia aliqua/z hoc q indu-
ctus fuit ad hoc iurandū vel vouendū vel alias pmittendū per
quēcūqz clericū vel religiosum de eligēdo ibi sepulturā vel ele-
ctam non mutādo/talis ibi non potest sepeliri/sed ibi sepeliet v
bi alias fuisset sepeliendus si non elegisset sepulturā. **E**t indicē-
tes illo mō sunt ipso scō excoīcati. **S**ane temerarios violatores
pstitutiōis illi⁹ q religiosi z clericis scīarib⁹ p̄biber ne aliquos
ad vouendū iurandū vel fide interposita seu alias promittēdūz
inducant vt sepulturas apud eorū ecclesias eligant/vel iam ele-
ctam vltēius non immutent. **S**imilē penam in dicta constitu-
tione contentā in suo perdurantē robore incurrere volum⁹ ipso
facto/a qua ab alio q̄ a sede apostolica preterq̄ in mortis arti-
culo nullatenus cēsemus absolūēdos/nullis p̄uilegijs aut sta-
tutis cuiuscūqz tenoris existant in p̄trariū sup̄ hijs valituris. eē
de peni. cupiētes in cle. **C**onstitutionis. **N**ec p̄stitutio etiā ha-
betur de sepul. c. j. li. vi. sentētiā scz excoīs de qua dixit vult/z il-
lam sup̄ vocauit sentētiā/reliq̄ sunt pene. **C**ontēta/punit illa cō-
stitutio sic eligentes sepulturam ex voto/iuramēto/z huiusmōi
Et quo ad sepulturam intestati decedunt. **I**tem punit allicie-
tes modis p̄dictis/scz per votum/vel iuramentū/z huiusmōi qz si
eos sepelirent restituere tenent corpa si perunt. **E**t omnia q̄ p
ueniūt ad eos rōne sepulture infra x. dies/alias eorū ecclesie v
bi sepulti fuerunt z ipoz cimiteria sunt interdicta. **J**ohan. an.
Absoluendus. **N**ic respicit hunc vltimū casum tm̄ sic separa-
tum ab alijs. **N**am ab excoīmunicationibus alijs que ponunt
in p̄redcā cle. absoluūt ordinarij/ab hoc autē papa. **N**ō tamen
q̄ ex hoc non tollit quin aliquis pprio motu possit vouere vel
iurare eligere in aliquo loco sepulturā/z si fecerit debeat obfua-
ri/dūmodo nō inducat ad hoc p̄ dictos/z mōis p̄dictis. **I**te si
clericus vel religiosus consilio vel suasionē inducat aliquem ad

eligendū sepulturā in ecclia sua / non tñ ad vouendū vel iurādū
 vel alias promittēdū / hic non videt q̄ incidat in canonē / cuz sic
 dicat textus. **P**reterea notandū q̄ quis pōt eligere sepulturā
 dimissa antiqua / etiā in loco min⁹ religioso. **E**t si propri⁹ sacer
 dos corpus eius qui alibi elegit sepulturā violenti rapuerit / secū
 dum Hostien⁹ amittit ius qd̄ in eo mortuario habet / ⁊ ossa eo
 rum restituet. **I**de si aliquis puentus totus vel maior pars ei⁹
 hoc fecerit / secus forte si minor pars vel sol⁹ prelat⁹ hoc fecis
 set. **Q**uis decedēs nulla electa sepultura sepeliet in seplcro pa
 rentū suorū / exēplo patriarcharū. **S**i aut sit alienigena vel via
 tor / debet sepeliri apud ecclesiā in cuius parrochia mortuus est
Clerici quoq; in ecclia vbi sunt clerici. **I**te qui habet domici
 lium in ciuitate vel castro / sed qñq; ad villā rurālē se trāssert cau
 sa recreationis / vel ruralia exercet / non electa sepultura non de
 bet sepeliri in ecclesia ville / sed in sua parrochiali / vel poti⁹ in ea
 in qua maiorū suorū ab antiquo extitit sepultura / dūmodo abs
 q; periculo ad ipsam valeat deportari. **M**ulier q̄ plures viros
 habuit si non elegit sepulturā / est cum viro vltimo (cui⁹ domici
 lium ⁊ honorē retinet) tumulāda. **P**ostremo si mulier pgnās
 moriat / mortuā prolē quam habet in vtero permittet oēs sepeli
 ri cum ea / si certis signis illa mortua intelligat. **S**ed si dubitat
 de vita plis / scindēda est / ⁊ separādus fet⁹. **E**t si mortuus inue
 niret / tunc extra locū sacrum recōdet s^m Hostien⁹. **Q**uō āt cō
 mittitur symonia in veditiōe sepulture. **N**otādus s^m goff. q̄
 sepultura sumit multiplici. quādoq; enim dicit sepultura offi
 cium eccliaſticū quod impēdit sepeliendis. **Q**uādoq; sepultu
 ra dicit ipsa terra in qua defunctus sepeliet. ⁊ tūc si est de cimi
 terio vēdi non pōt / siue sit ibi aliquis sepultus siue non. **Q**ñq;
 dicit sepultura tūba marmorea vel lapidea / ⁊ hec vēdi pōt si sit
 pura. i. si nullus sit ibi sepultus. **S**i āt aliquis sit ibi sepult⁹ / lo
 cus factus est religiosus / nec potest vendi. xiiij. q. ij. quēsta. et c.
 post q̄. **Q**ñq; sepultura dicit terra pura ad vsu sepulture de
 putanda / ⁊ hec vēdi potest. xiiij. q. ij. **A**urū. **C**um corpus igit
 humanū q̄q; modo speciosum oculis videat / in terra sepeliat /
 vt anima onipotenti deo legetur. dispone o homo domui tue /

quia morieris ⁊ non viues.

Cella tricesima septima.

Discipulus tricesimaseptimā cellaz ingressus in eius primo latere vidit aliquos deuote sumentes iunctis manibus sacramentū eucharistie hilariter ⁊ affectuose / letantibus angelis eos circūuolantibus. **I**n secūdo latere vidit aliquos multū desiderantes deuoteq; petentes / sed aliquibus de causis sumptionē sacramentalē omittētes nichilominus bñ moriētes. **I**n tciol latere vidit aliquos poti⁹ monitiōib⁹ amīcorū obediētes / causa euitādī scandalū / vel propter verecundiā humanā eucharistiā sumētes / aliosq; negligēter omittētes / aut respuentes / exultāribus demonibus circūstāribus. **I**n quarto latere amentes ⁊ exēptas certas personas bñ sacramēto nō munitas. **P**rimū lat⁹. **T**raditus est inquit senex in precedētib⁹ de aliquib⁹ regul⁹ morituris multū necessarijs / nūc restat ex hac cella alia regula putil⁹ nec mediocrit⁹ necessaria / vt tenuit declaref. .s. de venerabil⁹ sacmēti sumptōe corporis xpī. **I**n quo quidē sacramēto xp̄s suū amorē eximīū excellētissimāq; caritatē q̄ nos dilexit exhibuit. **E**t vt apud nos semp remaneret certissimū diuine sue dilectōis testimoniū **E**t stupendū ⁊ delcābile est qd fili⁹ dei nr̄e p̄icipio nature frātēr nr̄ p̄stitutus / nō valet pze magnitudine sue dilcōnis suā a nobis absentare hūanitatē p̄ntiā. **E**go at vobiscū suz ait vsq; ad p̄sumationē seculi. **Mat. vl.⁹.** De qua inenarrabili ⁊ ōni fmōe sblī miori caritatis dulcedine ait **Prouerb. viij.** Delitie mee eē cū filijs hominū. meritū datū hominib⁹ audire a celesti ⁊ immortali deo / qui bonorū nostrorū non eget **Delitie mee eē cū filijs hominū.** **Q**uid tibi o aīa xpī fidelis potuit de sūmo celoz vti⁹ ce stillari suau⁹ ⁊ delectabili⁹ offerri / q̄ q; vniuersorū dñs / totius boni fontana plenitudo / delitias sibi p̄putet eē cū filijs hominum. **O** vere gelidū pect⁹ ymmo vltra lapideā p̄ditionē duruz qd in hoc diuinitatis vbo amoris incendio non inflāmat / non liquefcit. **C**uius adhuc manifestiora sunt testimonia sue immēse caritatis / si p̄siderem⁹ qd nobis se offert in cibū in bñ delitiosissimo sacramēto. **I**n quo genere oblatiōis quāto singularior re⁹